

Mi legyen a mércé és meddig emelhetjük?

Egy helyben topogunk, langyosak vagyunk, összetéveszthetők a világ embereivel, gyorsítanunk kellene, emelnünk a lécet – fogalmazódik meg manapság jó néhány kis-közösségben és keresztény családban. Ők maguk mondják ki, nem a Revizor; önbecsülésből teszik, a lelkiismeretük szavára, nem a Revizortól való félelmükben. Hogy mivel emeljék a mércét, erre sokféle válasz adódik, s eléggé nagy a bizonytalanság, mint ezt a következő beszélgetés is érzékelteti:

– Tudok olyan kisközösségekről, ahol a tagok a fizetésük 10–20 százalékát a szegényeknek küldik, és olyanokról is, ahol napi 1–2 órát imádkoznak.

– És vannak, akik elszántan felelősséget vállalnak környezetünk védelméért és az erőszak terjedésének megakadályozásáért, mi meg most is sörözgetve vitatkozunk arról, hogy emeljük-e akár egy milliméterrel is a lécet.

– Akkor szerinted vállaljuk mi is, hogy radikálisan kitiltjuk a rosszat életünkéből, és ezért még tévét sem nézünk? Vagy mi is kötelezzük el magunkat fél tucat gyerekre?

– Itt már csak azért nehéz megállapítanunk, megfelelünk-e a mércének, mert ennek megítélésében a nevelés, a családi légkör minősége a perdöntő, nem a termékenységünk.

– Én elvállalhatnám, hogy többé nem fogadok el hálapénzt. Ezt meg is teszem sok esetben, de végül is részben ebből vagyok kénytelen három gyerekem felnevelni.

– Azért valami komolyabb feltételre szükség lenne, különben keresztény közösségből gittegyletté válunk.

– Bocsássatok meg, vannak azért mércéink, például a Tízparancsolat.

– És miért nem a Hegyibeszéd?

– Mert a Hegyibeszéd szerintem nem felvételi szabályzat, hanem kihívás, meghívás.

– A mércé emelése önmagában kevés: emelkedhet ugyan a teljesítmény, de fáradtan és örömtelenül vagy pedig a szuperkeresztények önhittségével.

– Ha a mércéd belül van, senki sem tapsolhat, ha eléred.

– Nem leszünk attól jobb keresztények, ha most mindnyájan ráállunk a felgyorsított futószalagra, ugyanis mindenkinél máshol van az a pont, ahol már összeroppan.

– Márpedig én azt mondom, hogy mi csak követeljünk magunktól bátran, és ha mégsem megy, majd az Úr irgalmas lesz.

– Az ősegyházban mi volt a feltétel? A vértanúság? Szó sincs róla! Életükkel tudatosan igent mondani Jézusra. Ez persze jelenthetett vértanúságot is, de akkoriban is sokan haltak meg tisztességgel ágyban, párnák közt, keresztények is.

– Végezzük tisztességgel, vagyis egyre jobban állapotbeli kötelességeinket!

– Vagyis legyünk tisztességes polgárok?

– Isten Országának!

– Más-más lehetőségeket kaptunk, erre kellene jobban figyelni. Te gyorsabban, te messzebbre, te magasabbra, te halkabban, te érzékenyebben, én meg talán mégis le tudnék szokni a dohányzásról.

– Végül is lehet-e más mércé, mint közelebb jutni Hozzá?

– Akkor talán nem is a mércéről van szó, hanem a módszerekről, az eszközökről? És csak egy a fontos: „Szeress, és csinálj, amit akarsz”?

Ilyen beszélgetéseket végighallgatva megerősödhet a gyanúnk: legjobb szándékunk ellenére mintha gyakran elsiklanánk a kereszténység lényege fölött. Hiszen a kereszténység nem pusztán magasabbrendű erkölcsöt hirdet, hanem alapvetően új életformát. Szent János újjászületéséről, Szent Pál az új ember kialakulásáról beszél: Krisztusban kell újjászületnie minden embernek, akiben megszületett Krisztus. Pál visszatérő kifejezése szerint: Krisztusban kell élniük a keresztényeknek: az Ő jelenlétét kell „világra hozniuk” „tevékeny hitben”, vagyis imában, reményben, szeretetben, s egy ehhez igazodó, tehát erkölcsileg is magasabb szintre törekvő emberi életben.

Mit kíván ez a gyakorlatban? Az emberi élet eseményeiből a jegyesség és a születés hasonlatát idézhetjük. A keresztények személyes szeretetkapcsolatra lépnek Krisztussal. Olyan szeretetkapcsolatra, amelyet Ő kezdeményezett: „Előbb szeretett minket.” A keresztény alapélményt Pál így fogalmazza meg: „Szeretett engem és Fiát adta értem.” Ennek a mindennél nagyobb szeretetnek a sugárzásában élünk mindnyájan. Keresztény közülünk az, aki maga is szeretetre gyullad ettől a szeretettől, egyre növekvő ámulatban, örömben és hálában, s egyre nagyobb odaadással igyekszik viszontszeretni azt, aki mindennél jobban szereti, s ugyanígy szeretni embertársait is.

Egy felforrósodó szerelem története segíthet megvilágítani istenszeretetünk fejlődését. Egyre nagyobb, mindig újdonságot hozó öröm, hogy elidőzhetünk Krisztussal (az imádságban), vagy csupán reá gondolhatunk (az elmélkedésben); csodáljuk őt, hálásan fogadjuk ajándékait, gyöngéd, figyelmes gondoskodását, és keressük az alkalmat, hogy mi is jelét adhassuk szeretetünknek.

Ez az isteni szeretetkapcsolat alapvetően különbözik minden emberi szeretettől abban, hogy Isten szeretete abszolút, föltétlen és végtelen. Mivel minden szeretet csak kölcsönösen fejlődhet, Isten jelenlétének növekedése bennünk a mi befogadásunk és odaadásunk mértékétől függ. Istenszeretetünk azonban átalakítja emberi szeretetünket is: javítja személyes kapcsolatainkat, egyre önzetlenebbé, figyelmesebbé, gyöngédebbé, szolgálatkészebbé, irgalmasabbá tesz. Ennek erőterében lehet eljutni a legigazibb barátsághoz, szerelemhez, anyasághoz–apasághoz, gyermekséghez, de így lehet tágítani is szeretetünk körét az idegenekig, sőt ellenségeinkig.

Krisztussal azonban nem csupán olyan külsődlegesen találkozzunk, mint egy másik emberrel, akit megkedvelünk, bármilyen mély és intenzív viszonyba kerülünk is egymással. A feltámadt Krisztus bennünk, személyiségünk legmélyén születik meg, ha mi a hitben Urunknak és testvérünknek ismerjük el őt. Így születünk általa mi is újjá Isten gyermekeiként. Folyamatos kettős születés ez: mi Őbenne, Ő mibennünk. Éppen karácsonykor, Jézus történelmi születésével kapcsolatban aktuális át gondolnunk folytonos bennünk-születését is.

A keresztény emberben születő Isteni Gyermek csak úgy lesz életképes, ha az őt világra hozó ember élete átalakul. Föl kell vetnünk a kérdést: Mit csinállok másképp, azért mert Krisztus él, mert megszületett (vagy: hogy megszülessék) bennem is? Milyen az az új életforma, amelyet jelenléte bennem kialakított és folytonosan alakít? Életem konkrét helyzeteiben hogyan kell viselkednem, szólnom, döntennem, hogy Krisztus jelenléte ne károsodjék bennem? Az embert átformálja a szerelem, az asszony átalakul az anyaságban. Mégis, ezek a változások többé-kevésbé felszínesek és átmenetiek. Isten jelenléte azonban lényünk gyökeréig kiforgat magunkból: „Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem.” Erkölcsi mércénk ennek a ténynek, ennek a tudatnak erősödésével fog emelkedni. Ebben az átalakulásban bizonyára nem jutunk el valami hibátlan szuperemberséghez – de egyre növekedhet bennünk a hit és a belőle táplálkozó szeretet, s egyre szilárdabbá erősödhet bennünk a remény, hogy botlásaink ellenére Isten megbocsát és irgalmasan magához fogad minket is.